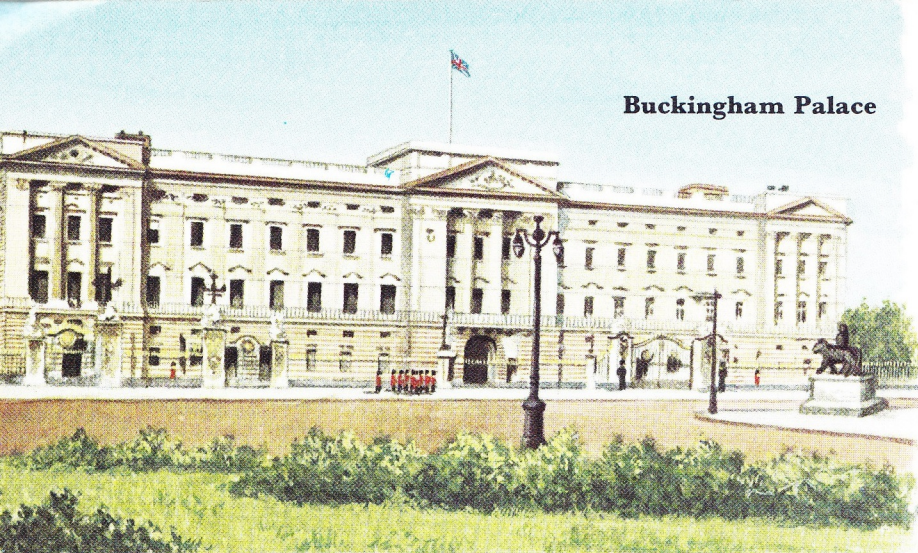

Buckingham Palace

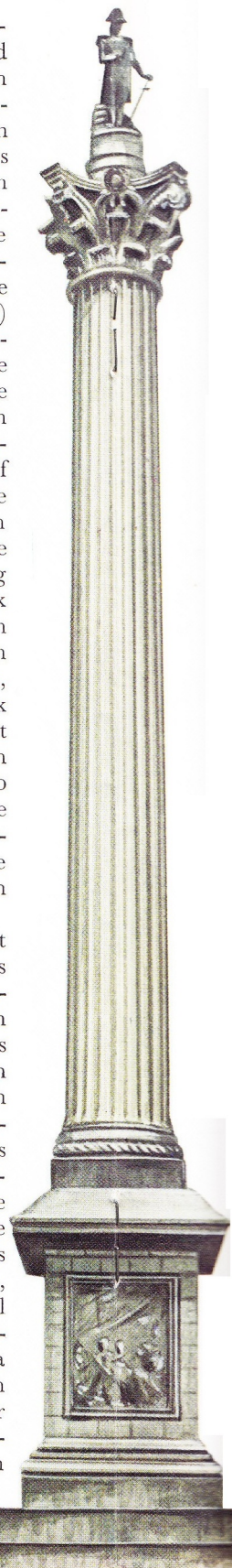
Het hart van het Gemeenebest

Wij kunnen ons op niets steunen om het ontstaan van Londen in de voorhistorische tijd te gaan zoeken. De eerste gegevens waarover men beschikt, dateren uit de periode van de Romeinse invasie onder de regering van keizer Claudius in het jaar 43 van onze tijdrekening. De Keltische naam Llyn-Din of Fort van het Meer werd door de Romeinse bezetter toen omgezet in Londinium. De Keltische nederzetting lag uiterst gunstig aan een steile oever van harde grond, die een schitterend bruggehoofd vormde en tevens de beste landingsmogelijkheden bood voor de handelsschepen. De Theems was immers de natuurlijke toegangsweg tot het ganse eiland. De eerste leider van de kleine nederzetting Cunobelinus stond in goede verstandhouding met de Romeinse keizers Augustus en Tiberius, zodat Romeinse handelaars en ambachtslieden zich in Brittannië kwamen vestigen. Londen zou dit handelskarakter tot op het einde van de Romeinse tijd bewaren, zonder echter het regeringscentrum te worden. Tijdens de opstand van koningin Boudicea, in 71 onder keizer Nero, werd de stad met de grond gelijk gemaakt en de bevolking volledig uitgemoord. Londen herrees ech-

ter uit de puinen om nadien één van de bloeiendste steden van het Romeinse rijk te worden. In 350 sloeg Lipicinus er inderdaad zijn hoofdkwartier op onder de naam Augusta en hij deed de vesting ommuren met de bekende London Wall, waarvan het best bewaarde gedeelte in 1880 werd opgeruimd. Tijdens de invallen van de Angelen en de Saksen ging deze Romeinse nederzetting echter teniet. Voor lange tijd verloor Londen nu haar betekenis. De gunstige ligging aan de stroom en op het snijpunt van de belangrijkste Romeinse wegen stond evenwel borg voor Londens handelsherleving. In 604 vestigden de Saksen zich binnen de omwalling. Ten westen hiervan stichtten ze, nadat ze zich tot het christendom hadden bekeerd, de St.-Peterkerk die spoedig Westminster werd genoemd. Vervolgens bezette Alfred de Grote in 886 Londen, liet de muren herbouwen en koos de stad als steunpunt in zijn strijd tegen de Denen. Edward de Belijder liet in de 11e eeuw de Westminsterabdij optrekken om er te verblijven. Later nog bouwde Willem de Veroveraar de Tower als koninklijk paleis, hoewel de Engelse vorsten herhaaldelijk in Westminster vertoefden.

Toen met de Normandische veroveringen Londen de hoofdstad werd, diende ook het bestuur van de City geregeld. Tijdens de Angelsaksische periode bestonden reeds verscheidene functies zoals die van alderman of schepen (ealdorman) en sheriff (shire-reeve). Men kende eveneens de volksvergaderingen van de Folkmoot, de Court of Husting (of de rechtbank voor private zaken) en de Wardmoot of de districtsvergadering, die de stad beheerde als een graafschap. Willem de Veroveraar schonk bovendien in 1066 aan het stadsbestuur, bisschop William en portreeve of havenprefect Godfreyd, een keure die de wetten en voorrechten van de Londenaars bekrachtigde. De invloed van de stad nam nu vlug toe. Rond 1132 verleende Hendrik I de inwoners het recht zelf hun magistraten en sheriff, die tot dan toe een koninklijk ambtenaar was, te benoemen. Bovendien schonk hij hun de rechtsmacht over het graafschap Middlesex tegen een jaarlijkse vergoeding van 300 pond. Het was grotendeels aan de macht van de Londenaars te danken dat in 1135 Stephanus, na de dood van Hendrik I, op de troon kwam.

Een der belangrijkste figuren uit de 12e eeuw was zeker Thomas Becket, de aartsbisschop van Canterbury. Becket was een geboren Londenaar en zijn vader was portreeve van de stad geweest. In zijn poging om de Kerk aan zijn gezag te onderwerpen, had Hendrik zijn oud-kanselier Thomas Becket tot aartsbisschop laten benoemen. Toen deze evenwel de koning niet naar de mond wilde praten, doch enkel van de paus bevelen wenste te ontvangen, werd hij in 1170 in de kathedraal van Canterbury door de koninklijke aanhangers vermoord. Na zijn dood werd hij de patroon van de stad en sierde zijn beeldenaar het stadswapen tot aan de Hervorming. Ook op de London

Bridge stond trouwens een Thomaskapel.

In het begin van de regering van de tweede Plantagenetkoning ontstond de functie van Mayor, die een einde stelde aan het regime van de portreeves. Volgens de oude archieven van de City, het Liber de Antiquis Legibus, had dit belangrijke feit plaats in 1189. Henry Fitz-Allwin bekleedde als eerste deze functie tot aan zijn dood in 1213. Pas rond 1486 kwam de titel Lord-Mayor in gebruik. Wij zullen niettemin nog tot 1558 moeten wachten om in Sir Martin Bower de eerste en echte Lord-Mayor van Londen te vinden. Vermits Londen zich aan de zijde van de bisschoppen en de baronnen had geschaard, bevatte het Magna Charta van 1215 een speciale bepaling die de vrijheden der stad uitstippelde. Gedurende het ganse bewind van de Plantagenets werd Londen bestuurd door een oligarchie van rijke families. Hun leden vervulden de functies van alderman en beheerden hun district als was het hun persoonlijk bezit. Weldra echter moesten die families de macht delen met de ambachten en de corporaties. Ook de hanzakooplui hadden sinds 1157 hun kantoren of Steel

Yard te Londen gevestigd en zouden er tot Elizabeth I zetelen. Koos Londen in de Rozenoorlog partij voor de Yorks, dan steunden de Londenaars later, tijdens de eerste burgeroorlog (1642-1648), onverpoosd het Parlement, eerst tegen de koning en dan tegen het leger. Toen Filips II van Spanje zijn Armada op Engeland deed aanstevnen, liet de stad Londen een vloot van 20 volledig door haar uitgeruste schepen uitrukken. Ook van rampen bleef Londen niet gespaard. In 1603 en 1626 woedde er de pest en in 1665 stierven er niet minder dan 70 000 inwoners, bijna één zesde van de Londense bevolking, aan deze vreselijke ziekte. Onmiddellijk daarop (2-6 september 1666) verwoestte een geweldige brand (The Great Fire) bijna de ganse City. Ruim 13 000 huizen en 400 straten, 87 kerken, waaronder de gothische St.-Paul en talloze kunstschaten gingen in de vlammen op. Christopher Wren en John Evelyn maakten de plannen voor de wederopbouw, waarvan echter slechts weinig werd uitgevoerd.

In 1885 was de stad zo groot geworden dat ze ongeveer het gehele graafschap omvatte. Toen in 1860 de wallen en poorten werden ge-

Gedurende haar ganse geschiedenis moest de Engelse hoofdstad afrekenen met massale verwoestingen en reusachtige branden. Haar gunstige ligging en de taaie wil van haar bevolking echter troseerden elke bezetting of ramp en verleenden aan de City haar huidige betekenis. Gestart als kleine handelsnederzetting is Londen vandaag niet meer weg te denken uit de wereldhandel.

sloopt en de kooplui naar de buitenwijken verhuisden, werd de City een kantorenstad in plaats van een woonkwartier. Het bestuur onderging eveneens belangrijke wijzigingen. Sinds 1888 werd de County-Council van kracht die het ganse graafschap (verdeeld in 28 boroughs elk met mayors en aldermen) beheerde, maar waarbij de stad bepaalde rechten behield. Was Londen herhaaldelijk het toneel van grote arbeidersbewegingen en stakingen, dan hield men er ook (in 1851 en daarna in 1862 en 1925) grote wereldtentoonstellingen. Tijdens de beide wereldoorlogen had Londen het ten slotte erg te verduren.

Tower brug

